SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 15. decembra 2009 *

V zadevi C-387/05,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, vložene 21. oktobra 2005,

Evropska komisija, ki jo zastopajo G. Wilms, L. Visaggio in C. Cattabriga, zastopniki, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

proti

Italijanski republiki, ki jo zastopa I. M. Braguglia, zastopnik, skupaj z G. De Bellisom, avvocato dello Stato, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka,

* Jezik postopka: italijanščina.

ob intervenciji

Kraljevine Danske, ki jo zastopa J. Bering Liisberg, zastopnik,

Helenske republike, ki jo zastopajo E.-M. Mamouna, A. Samoni-Rantou in K. Boskovits, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

Portugalske republike, ki jo zastopajo C. Guerra Santos, L. Inez Fernandes in J. Gomes, zastopniki,

Republike Finske, ki jo zastopa A. Guimaraes-Purokoski, zastopnica,

intervenientke,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits, predsedniki senatov, in C. Toader, predsednica senata, C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet (poročevalec), M. Ilešič, J. Malenovský in U. Lõhmus, sodniki,

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 25. novembra 2008,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 10. februarja 2009

izreka naslednjo

Sodbo

1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Italijanska republika s tem, da je uvoz sredstev, ki se lahko uporabljajo tako za civilne kot za vojaške namene, v obdobju od 1. januarja 1999 do 31. decembra 2002 enostransko oprostila plačila carin, in s tem, da ni izračunala in nakazala lastnih sredstev, ki zaradi te oprostitve niso bila zbrana, niti zamudnih obresti, ki jih je treba plačati, ker ta lastna sredstva niso bila pravočasno dana na voljo Komisiji, ni izpolnila obveznosti, prvič, iz člena 26 ES, člena 20 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 302, str. 1, v nadaljevanju: carinski zakonik Skupnosti) in posledično iz skupne carinske tarife ter, drugič, iz členov 2, 9, 10 in 17(1) Uredbe Sveta (EGS, Euratom) št. 1552/89 z dne 29. maja 1989 o izvajanju Sklepa Sveta 88/376/EGS, Euratom o sistemu lastnih sredstev Skupnosti (UL L 155, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1355/96 z dne 8. julija 1996 (UL L 175, str. 3, v nadaljevanju: Uredba št. 1552/89), ter iz istih členov Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1150/2000 z dne 22. maja 2000 o izvajanju Sklepa št. 94/728/ES, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti (UL L 130, str. 1).

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

2 Člen 2(1) sklepov Sveta z dne 24. junija 1988 o sistemu lastnih sredstev Skupnosti (88/376/EGS, Euratom) (UL L 185, str. 24) in z dne 31. oktobra 1994 o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti (94/728/ES, Euratom) (UL L 293, str. 9) določa:

„Lastna sredstva v proračunu Skupnosti sestavljajo prihodki iz naslednjih virov:

[…]

(b) carinskih dajatev po skupni carinski tarifi in drugih dajatev, ki jih določijo ali jih bodo določile institucije Skupnosti za trgovino z državami nečlanicami, ter carin na proizvode, ki spadajo v okvir Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo;

[…]“

3 Člen 20 carinskega zakonika Skupnosti določa:

„1. Carinska tarifa Evropskih skupnosti je podlaga za dajatve, ki so pri nastanku carinskega dolga zakonsko predpisane.

[…]

3. Carinska tarifa Evropskih skupnosti vsebuje:

(a) kombinirano nomenklaturo blaga;

[…]

(c) stopnje in druge podlage za izračun, ki običajno veljajo za blago, zajeto v kombinirani nomenklaturi, in sicer za:

– carine […]

(d) preferencialne tarifne ukrepe iz sporazumov, ki jih je Skupnost sklenila z nekaterimi državami ali skupinami držav in ki predvidevajo podelitev preferencialne tarifne obravnave;

(e) preferencialne tarifne ukrepe, ki jih je Skupnost enostransko sprejela za nekatere države, skupine držav ali območja;

(f) avtonomne opustitvene ukrepe, ki predvidevajo zmanjšanje ali oprostitev uvoznih dajatev, ki se zaračunavajo za določeno blago;

(g) druge tarifne ukrepe, ki so predvideni po drugi zakonodaji Skupnosti.

[…]“

4 Člen 217(1) carinskega zakonika Skupnosti določa:

„Vsak znesek uvoznih ali izvoznih dajatev, ki je posledica carinskega dolga – v nadaljevanju ‚znesek dajatev‘ – morajo carinski organi, takoj potem, ko so jim na voljo potrebni podatki, izračunati in vnesti v računovodske evidence ali kakšne druge ustrezne nosilce podatkov (vknjižba).

[…]“

5 V zvezi z dajanjem lastnih sredstev Skupnosti na voljo Komisiji je Svet Evropske unije sprejel Uredbo št. 1552/89, ki se je uporabljala v obdobju, zadevnem v obravnavani zadevi, do 30. maja 2000. To uredbo je 31. maja 2000 nadomestila Uredba št. 1150/2000, s katero se kodificira Uredba št. 1552/89, ne da bi se spreminjala njena vsebina.

6 Člen 2 Uredbe št. 1552/89 določa:

„1. Za uporabo te uredbe se pravica Skupnosti do lastnih sredstev iz člena 2(1)(a) in (b) Sklepa 88/376/EGS, Euratom določi takoj, ko so izpolnjeni pogoji za knjiženje pravice na račune in za obvestilo dolžnika, določeni v carinskih predpisih.

1a. Datum določitve pravice iz odstavka 1 je datum knjiženja v računovodske knjige, ki so določene v carinskih predpisih.

[…]“

7 Člen 9(1) te uredbe določa:

„Po postopku iz člena 10 vsaka država članica lastna sredstva knjiži v dobro računa, ki je v imenu Komisije odprt pri ministrstvu za finance ali organu, ki ga je ta določila.

Račun se vodi brezplačno.“

8 Člen 10(1) navedene uredbe določa:

„Ko se odšteje 10 % za stroške zbiranja v skladu s členom 2(3) Sklepa 88/376/EGS, Euratom, se lastna sredstva iz člena 2(1)(a) in (b) tega sklepa vknjižijo najkasneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila določena pravica v skladu s členom 2.

[…]“

9 Člen 17(1) Uredbe št. 1552/89 določa:

„Države članice morajo sprejeti vse potrebne ukrepe, da so zneski, ki ustrezajo zahtevkom, določenim v skladu s členom 2, na voljo Komisiji pod pogoji, določenimi s to uredbo.“

10 Člen 22 Uredbe št. 1150/2000 določa:

„Uredba (EGS, Euratom) št. 1552/89 se razveljavi.

Sklicevanje na omenjeno uredbo se šteje za sklicevanje na to uredbo in se bere v skladu s korelacijsko tabelo iz dela A Priloge.“

11 Tako so – razen okoliščine, da se Uredba št. 1552/89 med drugim sklicuje na Sklep 88/376, Uredba št. 1150/2000 pa na Sklep 94/728 – členi 2, 9, 10 in 17(1) teh uredb v bistvu enaki.

12 Stopnja 10 % iz člena 10(1) Uredbe št. 1150/2000 je bila povišana na 25 % s Sklepom Sveta z dne 29. septembra 2000 o sistemu virov lastnih sredstev Evropskih skupnosti (2000/597/ES, Euratom) (UL L 253, str. 42).

13 V točki 1 obrazložitve tega sklepa je navedeno:

„Evropski svet, ki se je sestal 24. in 25. marca 1999 v Berlinu, je med drugim sklenil, da mora biti sistem virov lastnih sredstev Skupnosti pravičen, pregleden, učinkovit, preprost in mora temeljiti na merilih, ki najbolje izražajo sposobnost prispevanja vsake posamezne države članice.“

14 V uvodni izjavi 5 Uredbe Sveta (ES) št. 150/2003 z dne 21. januarja 2003 o opustitvi uvoznih dajatev za nekatere vrste orožja in vojaško opremo (UL L 25, str. 1), sprejete na podlagi člena 26 ES, je navedeno:

„Da bi se upoštevalo varovanje vojaške tajnosti držav članic[,] je treba določiti posebne upravne postopke za dodeljevanje ugodnosti opustitve dajatev. Izjava pristojnega organa države članice, za katere sile so orožje ali vojaška oprema namenjeni, ki bi se lahko uporabila tudi kot carinska deklaracija, ki se zahteva v skladu s carinskim zakonikom, bi se štela za ustrezno zagotovilo, da so ti pogoji izpolnjeni. Izjava bi morala biti dana v obliki potrdila. Treba je določiti obliko, ki jo morajo imeti taka potrdila, in tudi dovoliti uporabo sistema za obdelavo podatkov za izjavo.“

15 Člen 1 te uredbe določa:

„Ta uredba določa pogoje za avtonomno opustitev uvoznih dajatev za nekatere vrste orožja in vojaško opremo, ki jo organi, pristojni za vojaško obrambo držav članic, uvozijo iz tretjih držav ali se uvozi v njihovem imenu.“

16 Člen 3(2) navedene uredbe določa:

„Ne glede na odstavek 1 se zaradi vojaške tajnosti potrdilo in uvoženo blago lahko predložita drugim organom, ki jih v ta namen imenuje uvozna država članica. V takih primerih pristojni organ, ki izda potrdilo, pošlje carinskim organom svoje države članice pred 31. januarjem in 31. julijem vsakega leta zbirno poročilo o takem uvozu. Poročilo zajema 6 mesečno obdobje pred mesecem, v katerem je treba predložiti poročilo. Vsebovati mora številko in datum izdaje potrdil, datum uvoza ter skupno vrednost in bruto težo izdelkov, uvoženih s potrdili."

17 Uredba št. 150/2003 se v skladu s svojim členom 8 uporablja od 1. januarja 2003.

Predhodni postopek

18 Komisija je proti Italijanski republiki začela postopek zaradi kršitve med drugim tako, da je 25. julija 1985 izdala obrazloženo mnenje, v katerem se je sklicevala na kršitev člena 28 Pogodbe ES (ki je po spremembi postal člen 26 ES) in carinskih predpisov Skupnosti glede uvoza sredstev, ki niso izključno vojaška. Ta postopek je bil nato prekinjen.

19 Komisija je nato, ker ni bilo soglasja o Predlogu za Uredbo Sveta (EGS) o začasni opustitvi uvoznih dajatev za nekatere vrste orožja in vojaško opremo (UL 1988, C 265,

str. 9), sklenila, da bo nadaljevala navedeni postopek. Na Italijansko republiko je naslovila pisni opomin z dne 31. januarja 2002, s katerim jo je pozvala, naj ji sporoči svoja stališča glede kršitve člena 26 ES in carinskih predpisov Skupnosti.

20 Komisija je istega dne Italijanski republiki poslala še drugi pisni opomin glede, natančneje, finančnih posledic zadevne kršitve. To državo članico je pozvala, naj izračuna znesek lastnih sredstev, ki niso bila izplačana Komisiji za proračunska leta po 1. januarju 1999, ji jih da na voljo in plača zamudne obresti, ki jih je treba plačati v skladu s členom 11 Uredbe št. 1150/2000.

21 Vendar Italijanska republika na ta dopisa ni odgovorila.

22 Uredba št. 150/2003 je začela veljati 1. januarja 2003.

23 Komisija je z dopisom z dne 24. marca 2003 ponovila svojo prvotno zahtevo v zvezi z uvozom pred 1. januarjem 2003, saj je obdobje po tem datumu zajeto z navedeno uredbo. Italijanska republika ni odgovorila niti na ta dopis.

24 Komisija se je zato odločila izdati obrazloženo mnenje z dopisom z dne 11. julija 2003, s katerim je Italijansko republiko pozvala, naj v roku dveh mesecev od njegovega sprejetja sprejme ukrepe, ki so potrebni za uskladitev z njim.

25 Italijanska republika je na obrazloženo mnenje odgovorila z dopisom z dne 26. februarja 2004, v katerem se je sklicevala na člen 296(1)(b) ES, da bi utemeljila oprostitev plačila carin, ki je veljala do 31. decembra 2002. Glede tega poudarja, da je

Uredba št. 150/2003 priznala pomen uvoza sredstev, ki niso izključno vojaška, za interes varnosti držav članic s tem, da v svojem členu 2(2) dovoljuje opustitev carin za to vrsto sredstev.

26 Ker je Komisija ob upoštevanju informacij, ki jih je sporočila Italijanska republika, menila, da ta država članica ni ravnala v skladu z obrazloženim mnenjem, je vložila to tožbo.

27 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 5. maja 2007 dovolil intervencijo Kraljevine Danske, Helenske republike, Portugalske republike in Republike Finske v podporo predlogom Italijanske republike.

Tožba

Dopustnost

28 Italijanska republika trdi, da Komisija v obrazloženem mnenju v zvezi z oprostitvijo plačila carin za uvoz proizvodov, ki se ne uporabljajo za izključno vojaške namene, ni zahtevala dokaza o negativnem vplivu na pogoje konkurence na trgu, medtem ko ga v tožbi zahteva.

29 Vendar je treba ugotoviti, da so očitki, ki jih je Komisija izrazila v obrazloženem mnenju in tožbi, enaki. Trditev Komisije, da ni dokaza o negativnem vplivu na pogoje konkurence na trgu zgoraj navedenih proizvodov, je namenjena zgolj zavrnitvi

utemeljitve, ki jo je navedla Italijanska republika na podlagi člena 296(1)(b) ES, in torej ni nov očitek. Ugovor nedopustnosti, ki ga uveljavlja tožena država članica, je treba zato zavrniti.

Utemeljenost

Trditve strank

30 Komisija trdi, da se Italijanska republika napačno opira na člen 296 ES, da ne bi plačala carin za zadevni uvoz, saj njihovo obračunavanje ne ogroža bistvenih interesov varnosti te države članice.

31 Komisija meni, da je treba ukrepe, s katerimi se uvedejo odstopanja ali izjeme, kakršen je zlasti člen 296 ES, razlagati ozko. Tako naj bi zadevna država članica, ki se sklicuje na uporabo tega člena, morala dokazati, da izpolnjuje vse pogoje iz te določbe, če namerava odstopati od člena 20 carinskega zakonika Skupnosti, v katerem je izraženo splošno načelo obračunavanja carin, kakršno je določeno v členu 26 ES.

32 Komisija trdi, da mora zato Italijanska republika predložiti konkreten in podroben dokaz, da obračunavanje zadevnih uvoznih carin v obravnavani zadevi ogroža bistvene interese varnosti te države članice.

33 Ukrepov, s katerimi je Skupnost prikrajšana za sredstva, ki bi ji morala biti nakazana iz naslova lastnih sredstev, da bi se ta nato namenila za splošno financiranje izdatkov za vojsko, namreč ni mogoče, vsaj ne brez dodatne utemeljitve, šteti za potrebne za zaščito bistvenih interesov varnosti držav članic.

34 Komisija meni, da se Uredba št. 150/2003 uporablja od 1. januarja 2003 in nima retroaktivnih učinkov. Poleg tega naj bi bila pravna podlaga te uredbe člen 26 ES o uvedbi carin, ne pa člen 296 ES, ki naj niti v okviru novih predpisov ne bi mogel biti podlaga za opustitev carin, ki jih določa navedena uredba.

35 Poleg tega naj bi glede sredstev, ki niso izključno vojaška, člen 296(1)(b) ES določal dodaten pogoj za to, da bi država članica lahko odstopala od obveznosti, ki ji jo nalaga Pogodba, in sicer da nacionalni ukrep ne vpliva negativno na pogoje konkurence na skupnem trgu. V obravnavanem primeru ni bil predložen noben dokaz, s katerim bi bilo mogoče dokazati, da je ta pogoj izpolnjen.

36 Komisija glede tega poudarja, da dejstvo, da Italijanska republika ne obračunava zadevnih carin, povzroča neenakost med državami članicami glede njihovih prispevkov v proračun Skupnosti. To naj bi povzročilo zmanjšanje tradicionalnih lastnih sredstev Skupnosti, ki ga lahko nadomesti zgolj povečanje vira, imenovanega „BNP“ (bruto nacionalni proizvod), ki si ga delijo vse države članice.

37 Italijanska republika glede dokaza, da je zadevna oprostitev plačila carin potrebna za zaščito bistvenih interesov varnosti zadevne države članice, meni, da ga ni treba predložiti, saj je ta dokaz predložil sam zakonodajalec Skupnosti s sprejetjem Uredbe št. 150/2003.

38 Italijanska republika nasprotuje trditvi Komisije, da je na podlagi člena 26 ES samo Svet pristojen za odločanje o morebitni oprostitvi plačila ali opustitvi carin za določeno blago in da zato oprostitev, o kateri se odloči na nacionalni ravni, pomeni nezakonito odstopanje od te določbe.

39 Italijanska republika zatrjuje, da je zakonodajalec Skupnosti s sprejetjem Uredbe št. 150/2003 celo sam menil, da bi oprostitev plačila carin omogočala boljšo zaščito bistvenih interesov varnosti držav članic. Po mnenju Italijanske republike to dokazuje, da so bili pogoji iz člena 296(1)(b) ES izpolnjeni glede oprostitve, ki jo je enostransko izvajala do 31. decembra 2002.

40 Ker je Uredba št. 150/2003 potrdila povezavo med neobračunavanjem carin in zaščito bistvenih interesov varnosti držav članic, Italijanska republika ne razume, zakaj bi bilo treba predložiti druge dokaze, da bi se dokazala grožnja, ki jo pomeni obračunavanje teh dajatev za bistvene interese njene varnosti.

41 Nazadnje Italijanska republika zatrjuje, podredno, da bi bilo treba zahtevo Komisije v zvezi z izplačilom lastnih sredstev, utajenih zaradi zadevne oprostitve plačila carin v obravnavani zadevi, zavrniti vsaj v zvezi z obdobjem pred vročitvijo dodatnega pisnega opomina z dne 31. januarja 2002. Trdi, da je glede na molk Komisije v dolgem obdobju med vročitvijo obrazloženega mnenja z dne 25. julija 1985 in pošiljanjem dodatnega pisnega opomina z dne 31. januarja 2002 lahko predpostavljala, da je ta institucija implicitno dovolila to oprostitev. Ob upoštevanju načel varstva pravno utemeljenih pričakovanj in pravne varnosti naj bi se zato omejila obveznost vračila zadevnih lastnih sredstev.

Presoja Sodišča

42 Carinski zakonik Skupnosti določa obračunavanje carin za uvoz blaga za vojaško rabo s poreklom iz tretjih držav, kakršno je zadevno blago. Nobena določba carinskih predpisov Skupnosti ni za obdobje spornega uvoza, in sicer od 1. januarja 1999 do 31. decembra 2002, določila posebne oprostitve plačila carin za uvoz te vrste blaga. Zato v tem obdobju tudi ni obstajala izrecna oprostitev od obveznosti izplačila dajatev pristojnim organom, po potrebi skupaj z zamudnimi obrestmi.

43 Poleg tega je iz sprejetja Uredbe št. 150/2003, ki določa opustitev carin za nekatere vrste orožja in vojaško opremo od 1. januarja 2003, mogoče sklepati, da je zakonodajalec Skupnosti izhajal iz predpostavke, da je pred tem datumom obstajala obveznost plačila navedenih dajatev.

44 Italijanska republika ni nikoli zanikala obstoja spornega uvoza v obravnavanem obdobju. Ta država zgolj izpodbija pravico Skupnosti do zadevnih lastnih sredstev s tem, da na podlagi člena 296 ES utemeljuje, da bi obveznost plačila carin za oborožitvena sredstva, uvožena iz tretjih držav, resno ogrozila bistvene interese njene varnosti.

45 Čeprav države članice v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča sprejmejo primerne ukrepe za zagotovitev svoje notranje in zunanje varnosti, pa vseeno ne velja, da taki ukrepi nikakor ne spadajo na področje uporabe prava Skupnosti (glej sodbi z dne 26. oktobra 1999 v zadevi Sirdar, C-273/97, Recueil, str. I-7403, točka 15, in z dne 11. januarja 2000 v zadevi Kreil, C-285/98, Recueil, str. I-69, točka 15). Kot je Sodišče že ugotovilo, Pogodba določa izrecna odstopanja, ki se lahko uporabijo zaradi javne

varnosti, zgolj v členih 30 ES, 39 ES, 46 ES, 58 ES, 64 ES, 296 ES in 297 ES, ki se nanašajo na izjemne in jasno določene primere. Iz teh členov ni mogoče sklepati, da Pogodba vsebuje splošno odstopanje, ki vse ukrepe, sprejete zaradi javne varnosti, izključuje s področja uporabe prava Skupnosti. Priznavanje obstoja take izjeme, ne glede na posebne pogoje, ki jih določa Pogodba, lahko ogrozi zavezujočo naravo prava Skupnosti in njegovo enotno uporabo (glej sodbo z dne 11. marca 2003 v zadevi Dory, C-186/01, Recueil, str. I-2479, točka 31 in navedena sodna praksa).

46 Poleg tega je treba odstopanja iz členov 296 ES in 297 ES, kot je razvidno iz ustaljene sodne prakse v zvezi z odstopanji od temeljnih svoboščin (glej med drugim sodbe z dne 31. januarja 2006 v zadevi Komisija proti Španiji, C-503/03, ZOdl., str. I-1097, točka 45; z dne 18. julija 2007 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-490/04, ZOdl., str. I-6095, točka 86, in z dne 11. septembra 2008 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-141/07, ZOdl., str. I-6935, točka 50), razlagati ozko.

47 Glede, natančneje, člena 296 ES je treba poudariti, da čeprav se sklicuje na ukrepe, za katere lahko država članica meni, da so potrebni za zaščito bistvenih interesov njene varnosti, oziroma na informacije, za katere država članica meni, da bi bilo njihovo razkritje v nasprotju z njenimi interesi, ga vseeno ni mogoče razlagati tako, da državam članicam priznava pravico do odstopanja od določb Pogodbe že zgolj s sklicevanjem na navedene interese.

48 Poleg tega je Sodišče na področju davka na dodano vrednost v sodbi z dne 16. septembra 1999 v zadevi Komisija proti Španiji (C-414/97, Recueil, str. I-5585) ugotovilo zadevno neizpolnitev obveznosti, ker Kraljevina Španija ni dokazala, da je s španskim zakonom določena oprostitev navedenega davka za uvoz in nabave orožja,

streliva in sredstev za izključno vojaško rabo na podlagi člena 296(1)(b) ES utemeljena s potrebo po zaščiti bistvenih interesov varnosti te države članice.

49 Država članica, ki se sklicuje na ugodnost iz člena 296 ES, mora zato dokazati, da je treba uporabiti odstopanje, predvideno v tem členu, da bi se zaščitili bistveni interesi njene varnosti.

50 Ob upoštevanju navedenega ni mogoče sprejeti, da se država članica sklicuje na podražitev oborožitvenih sredstev zaradi carinjenja uvoza takih sredstev s poreklom iz tretjih držav, da bi se s tem poskusila na škodo drugih držav članic – ki same obračunavajo in plačujejo carine za tak uvoz – izogniti obveznostim, ki izhajajo iz finančne solidarnosti glede financiranja proračuna Skupnosti.

51 Glede trditve, da carinski postopki Skupnosti ne morejo zagotoviti varnosti Italijanske republike ob upoštevanju zahtev po zaupnosti iz sporazumov, sklenjenih z državami izvoznicami, je treba poudariti – kot upravičeno meni Komisija – da uporaba carinskega sistema Skupnosti vključuje poseg uslužbencev Skupnosti in nacionalnih uslužbencev, ki so po potrebi zavezani k zaupnosti pri obdelavi občutljivih podatkov, s čimer je mogoče zaščititi bistvene interese varnosti držav članic.

52 Poleg tega izjave, ki jih morajo države članice periodično izpolnjevati in pošiljati Komisiji, niso tako natančne, da bi lahko škodovale interesom navedenih držav tako glede varnosti kot zaupnosti.

53 V teh okoliščinah in v skladu s členom 10 ES o obveznosti držav članic, da Komisiji olajšujejo izpolnjevanje naloge nadzora nad spoštovanjem Pogodbe, morajo države članice tej instituciji dati na voljo dokumente, potrebne za preverjanje pravilnosti prenosa lastnih sredstev Skupnosti. Vendar ta obveznost ne preprečuje – kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 168 sklepnih predlogov – možnosti držav članic, da poslano informacijo v posameznih primerih in izjemoma na podlagi člena 296 ES bodisi omejijo na nekatere dele dokumenta bodisi jo v celoti zadržijo.

54 Glede na navedeno Italijanska republika ni dokazala, da so izpolnjeni pogoji za uporabo člena 296 ES.

55 Zgornji preudarki o neuporabi člena 296 ES v zvezi z uvozom vojaških sredstev veljajo še toliko bolj za uvoz blaga z dvojno rabo, vojaško in civilno, če je bilo uvoženo izključno ali neizključno za vojaške namene.

56 Glede predloga Italijanske republike v zvezi z omejitvijo učinkov te sodbe glede obveznosti izplačila lastnih sredstev, utajenih zaradi zadevne oprostitve plačila carin v obravnavani zadevi, za obdobje pred vročitvijo dodatnega pisnega opomina z dne

31. januarja 2002 je treba navesti, da je ta predlog utemeljen s pravno utemeljenim pričakovanjem te države članice, ki naj bi ga vzbudila daljša nedejavnost Komisije in sprejetje Uredbe št. 150/2003.

57 Glede tega je treba opozoriti, da sme Sodišče ob uporabi splošnega načela pravne varnosti, ki je sestavni del pravnega reda Skupnosti, osebam, ki jih posamezna določba zadeva, zgolj izjemoma omejiti možnost sklicevanja na določbo, v zvezi s katero je Sodišče podalo razlago, s katero bi izpodbijale pravna razmerja, nastala v dobri veri (glej zlasti sodbo z dne 23. maja 2000 v zadevi Buchner in drugi, C-104/98, Recueil, str. I-3625, točka 39).

58 Sodišče je namreč to rešitev uporabilo le v natančno določenih okoliščinah, kadar je obstajala nevarnost hudih gospodarskih posledic zlasti zaradi številnosti pravnih razmerij, vzpostavljenih v dobri veri na podlagi predpisov, za katere se je štelo, da se veljavno uporabljajo, in kadar se je zdelo, da so bili posamezniki in nacionalni organi napeljani k ravnanju, ki ni bilo v skladu s predpisi Skupnosti zaradi objektivne in precejšnje negotovosti glede obsega določb Skupnosti, h kateri so morebiti prispevala tudi ravnanja drugih držav članic ali Komisije (sodba z dne 12. septembra 2000 v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu, C-359/97, Recueil, str. I-6355, točka 91).

59 Tudi če bi se predpostavljalo, da imajo sodbe, razglašene na podlagi člena 226 ES, enake učinke kot tiste, ki so razglašene na podlagi člena 234 ES, in bi se zato zaradi upoštevanja pravne varnosti njihovi časovni učinki izjemoma lahko omejili (glej sodbe z dne 7. junija 2007 v zadevi Komisija proti Grčiji, C-178/05, ZOdl., str. I-4185, točka 67; z dne 12. februarja 2009 v zadevi Komisija proti Poljski, C-475/07, točka 61, in z dne 26. marca 2009 v zadevi Komisija proti Grčiji, C-559/07, še neobjavljena v ZOdl., točka 78), je treba ugotoviti, da v obravnavanem primeru Komisija ni na nobeni stopnji postopka opustila svojega načelnega stališča. V svoji izjavi, podani med pogajanji v zvezi z Uredbo št. 150/2003, je namreč izrazila odločno voljo, da se ne bo odpovedala

obračunavanju carin, ki bi jih bilo treba plačati za obdobja pred začetkom veljavnosti te uredbe, in si pridržala pravico, da v zvezi s tem sprejme ustrezne pobude.

60 Predlog Italijanske republike v zvezi z omejitvijo časovnih učinkov te sodbe je treba zato zavrniti.

61 Iz zgoraj navedenega je razvidno, da Italijanska republika s tem, da je uvoz sredstev, ki se lahko uporabljajo tako za civilne kot za vojaške namene, v obdobju od 1. januarja 1999 do 31. decembra 2002 oprostila plačila carin, in s tem, da ni izračunala, ugotovila in Komisiji dala na voljo lastnih sredstev, ki zaradi te oprostitve niso bila zbrana, niti zamudnih obresti, ki jih je treba plačati, ker ta lastna sredstva niso bila pravočasno dana na voljo Komisiji, ni izpolnila obveznosti, prvič, iz člena 26 ES, člena 20 carinskega zakonika Skupnosti in posledično iz skupne carinske tarife ter, drugič, iz členov 2, 9, 10 in 17 Uredbe št. 1552/89 ter iz istih členov Uredbe št. 1150/2000.

Stroški

62 V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker je Komisija predlagala, naj se Republiki Finski naloži plačilo stroškov, in ker ta s predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

63 V skladu s členom 69(4), prvi pododstavek, Poslovnika Kraljevina Danska, Helenska republika, Portugalska republika in Republika Finska, ki so se kot intervenientke udeležile postopka, nosijo svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. **Italijanska republika s tem, da je uvoz sredstev, ki se lahko uporabljajo tako za civilne kot za vojaške namene, v obdobju od 1. januarja 1999 do 31. decembra 2002 oprostila plačila carin, in s tem, da ni izračunala, ugotovila in Komisiji Evropskih skupnosti dala na voljo lastnih sredstev, ki zaradi te oprostitve niso bila zbrana, niti zamudnih obresti, ki jih je treba plačati, ker ta lastna sredstva niso bila pravočasno dana na voljo Komisiji Evropskih skupnosti, ni izpolnila obveznosti, prvič, iz člena 26 ES, člena 20 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti in posledično iz skupne carinske tarife ter, drugič, iz členov 2, 9, 10 in 17(1) Uredbe Sveta (EGS, Euratom) št. 1552/89 z dne 29. maja 1989 o izvajanju Sklepa Sveta 88/376/EGS, Euratom o sistemu lastnih sredstev Skupnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1355/96 z dne 8. julija 1996, ter iz istih členov Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1150/2000 z dne 22. maja 2000 o izvajanju Sklepa št. 94/728/ES, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti.**

2. Italijanski republiki se naloži plačilo stroškov.

3. Kraljevina Danska, Helenska republika, Portugalska republika in Republika Finska nosijo svoje stroške.

Podpisi